

**FÖRVALTNINGS-
REMISS**

SAMRÅD
1993-08-16--10-01

UTSTÄLLNING

**ANTAGET AV BYGG-
NADSNÄMNDEN**
1993-12-09, § 120

**FALKÖPINGS
KOMMUN**

**OMRÅDES-
BESTÄMMELSER**

Sörby

1993-10-11

STADSARKITEKTKONTORET 1993

93

5

BAKGRUND

Den kunskap som går att utläsa ur kulturlandskapet och bebyggelsemiljön är värdefull för förståelsen av gångna tiders livsvillkor, seder, skick och bruk.

I den kulturhistoriska inventeringen "Hus och miljöer på Falbygden" beskrivs kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader på landsbygden. Dessa objekt ligger ofta inom sådana områden som dessutom är av stort värde ur landskapsbildssynpunkt.

Enligt kommunens översiktsplan (ÖP 90) är de värdefulla kulturmiljöerna en resurs som så långt möjligt skall bibehållas för kommande generationer. Förändringar i markanvändning och be-

byggelse bör därför ske varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

SYFTE

All bebyggelse, oavsett ändamål, samverkar i upplevelsen av kulturmiljön och landskapet. Det är därför viktigt att även icke bygglovpliktiga åtgärder uppfyller de allmänna aktsamhetsreglerna såsom de föreskrivs i plan- och bygglagen (PBL 3:1, 3:10 och 3:12) angående t.ex. byggnaders placering, utformning, färgsättning och materialval.

OMRÅDESBESKRIVNING

Det utvalda området omfattar bebyggelsen kring kyrkan, bestående av några bondgårdar, två f.d. skolhus och en banvaktsstuga. Kyrkan är en vitputsad stenbyggnad med långhusmurar från tidig medeltid och korparti från 1700-talet. Även tornet är troligen av medeltida ursprung. Kyrkplatsen omges av stenmurar och har mot byvägen stora lövträd.

Bebyggelsen i övrigt är huvudsakligen från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal. Nästan alla boningshus har faluröd eller ljusmålad locklistpanel, spröjsade fönster och tegeltäckta sadeltak. Ekonomibygnaderna har överlag traditionella material på väggar och tak.

Sedd från söder och sydost utgör bybebyggelsen en samlad grupp i odlingslandskapet, dominerad av den lilla kyrkan. Väsentligt för helhetsintrycket är också lövträden kring byväg och gårdar.

Sörby by ligger centralt i socknen ovanför Grisslebäcken på sluttningen av en höjdrygg. Läget är öppet med vidsträckta åkermarker i söder och öster. Västra stambanan passerar mycket nära kyrkplatsens nordsida och avskiljer även en av byns bondgårdar från den övriga bybebyggelsen.

Före laga skiftets genomförande 1857-61 var byn förhållandevis stor. Över platsen för bytån går nu järnvägen. Endast två bondgårdar (Sörby 3:1 respektive 4:4) kvarligger på samma plats som före skiftet. Bebyggelsen ligger dels kring sockenkyrkan dels i en klunga västerut längs vägen mot Floby samhälle.

SAMMANFATTNING

Samlad bebyggelsegrupp i omgivande kulturlandskap. Kyrkan dominerar. Välbevarad bebyggelse.

